

Innspill til Randsfjordforbundet – endelig fastsettelse av manøvreringsreglement og fremtidig mulighet for vilkårsrevisjon, Randsfjorden

Bakgrunn

Innstilling til endelig manøvreringsreglement for Randsfjorden er oversendt fra NVE til OED og saken er sendt på høring. Kommunene rundt Randsfjorden har bedt Randsfjordforbundet koordinere oppfølging av dette, samt se det i sammenheng med kommende mulighet for å kreve vilkårsrevisjon av Randsfjordkonsesjonen (mulig fra 2025). Randsfjordforbundet ønsker at kommunene og vannområdet oversender kommentarer og eventuelle krav til vilkårsrevisjon slik at LVK kan vurdere dette og gjøre en innledende vurdering på om det foreligger grunnlag for å kreve revisjon.

Forslaget til manøvreringsreglement medfører noen endringer i forhold til tidligere (midlertidige) reglement:

- Mulighet for å tappe ned til LRV fra og med 1. april istedenfor 10. april, samt mulighet til å gå ned til LRV -20 cm i spesielle tilfeller fra og med 1. april i år hvor det ventes svært stor snøsmelting (må da godkjennes av NVE).
- Økt minstevannføring i Randselva fra 15 m³/s til 20 m³/s på all vannstand over LRV.
- Strengere regler for vannføringsvariasjon ved synkende vannføring under 32 m³/s til Randselva for å redusere risikoen for stranding og lignende.
- LRV gis prioritet fremfor minstevannføring i tørkeperioder, noe som innebærer at det ikke skal tappes mer enn tilsiget når Randsfjorden er på LRV.

Vannområdets innspill

Manøvreringsreglement

Arbeidet med nytt manøvreringsreglement er grundig utredet med tanke på fisk og vannmiljø i fjorden. Særlig har det vært knyttet en viss bekymring til hvordan storøyas gyteplasser blir ivaretatt dersom det blir mulig å nå LRV litt tidligere på våren. Undersøkelser har vist at røyene gyter på dyp fra LRV og ned til ca LRV -3 m. Røye yngelen klekker imidlertid i februar og vil sannsynligvis har begynt vandringen mot større dyp før LRV nås. Med et fortsatt strengt regime for når LRV -20 cm kan benyttes er det liten grunn til å forvente at nytt reglement vil være negativt for fisk og vannmiljø i Randsfjorden.

Økt minstevannføring i Randselva, samt strengere regler for vannføringsvariasjon vil være positivt for fisk og vannmiljø i Randselva. Størstedelen av Randselva ligger i vannområde Tyrifjorden, og innspillet er derfor koordinert med dem. Randselva har blant annet en nasjonalt verdifull storørretstamme og består av den truede arten elvemusling. Dagens tilstand i elva er svært utfordrende for naturmiljøet, og økt minstevannføring vil være en forandring til det positive.

Vår klare anbefaling er derfor at nytt manøvreringsreglement vedtas.

Mulighet for vilkårsrevisjon

Randsfjordkonsesjonen er en relativt moderne konsesjon som inneholder standard naturforvaltningsvilkår. En revisjon av denne konsesjonen har ikke høy prioritet i regional vannforvaltningsplan, og det er pr nå heller ikke noe vannområdet arbeider aktivt for.

Endelig manøvreringsreglement for Dokkareguleringen ble fastsatt i 2022 etter mange års saksbehandling. Hovedendringen i reglementet var et vannslipp som harmonerte bedre med storørretens gytevandring enn det som var tilfelle i det midlertidige reglementet. Dokkareguleringen var høyt prioritert i regional vannforvaltningsplan og hos vannområdet, men forbedringene i manøvreringsreglementet utløser en lavere prioritet.

Lomsdalsreguleringen er konsesjonsfri. I 2017 sendte vannområdet anmodning til NVE om å innkalle til konsesjonsbehandling etter vannressurslovens § 66. Vassdraget var på daværende tidspunkt ikke prioritert i regional vannforvaltningsplan og NVE prioriterte ikke saken. Det er arbeidet hardt for å få inn Lomsdalselva på prioriteringslistene, og i forbindelse med godkjenning av nåværende vannforvaltningsplan blir elva spesifikt nevnt i departementets godkjenningsbrevet som ei elv der tiltak kan gjennomføres uten nevneverdig krafttap. Vassdraget er likevel ikke listet opp i vedleggslisten over prioriterte elver, og vi har sammen med vannregionen en dialog med departementet om dette er en feil eller en bevisst handling fra departementet sin side. Uansett utfall ligger anmodningen vår inne hos NVE og vi løfter den opp i bevisstheten deres med jevne mellomrom.

Som følge av ovenstående har ikke vannområdet ut i fra et vannmiljøperspektiv pr nå noen krav å komme med i forhold til en eventuell vilkårsrevisjon. Dersom kommunene har andre krav som utløser vilkårsrevisjon ønsker vi å delta i prosessen slik at vannmiljø ivaretas på en god måte.

Sammenheng mellom manøvreringsreglement, vilkårsrevisjon og Randselva kraftverk

Etter at melding om Randselva kraftverk ble sendt ut tok vannområdet kontakt med NVE for å få avklart i hvilken grad disse sakene bør ses i sammenheng. NVEs saksbehandler responderte at dette er forskjellige saker, men at alt vil måtte ses i sammenheng ved en eventuell vilkårsrevisjon eller en realisering av Randselva kraftverk. Vedtak av nytt manøvreringsreglement vil ikke påvirke kommunenes mulighet til å kreve vilkårsrevisjon fra 2025. Dersom Randselva kraftverk ender i en konsesjonssøknad vil konsesjonen og manøvreringsreglementet for Randsfjorden tas opp i og med at minstevannføring til Randselva er hjemlet her. På grunn av at Randselva kraftverk er i så tidlig fase anbefaler NVE at kommunene arbeider videre med sine eventuelle krav om vilkårsrevisjon slik at alt eventuelt kan ses i sammenheng.

Oppsummering

Vannområde Randsfjorden ser ingen argumenter for å utsette vedtak av nytt manøvreringsreglement. Vi ser imidlertid noen fordeler og anbefaler derfor at kommunene støtter at dette vedtas nå.

Retten til å kreve vilkårsrevisjon vil uansett trå i kraft fra 2025, men kommunene kan i sin uttalelse til manøvreringsreglementet forbeholde seg retten til å ta opp igjen saken gjennom en eventuell vilkårsrevisjon dersom det er ønskelig å gi dette signalet.

Håvard Lucassen
Prosjektleder
Vannområde Randsfjorden